

صلاحیت اضافی دادگاه عمومی تهران

شیوا مس شناس

دانش آموخته کارشناسی ارشد حقوق خصوصی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان

دکتر علی مهاجر

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان

(برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق خصوصی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان)

سرشناسه	: مس شناس، شیوا، ۱۳۶۷ -
عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: صلاحیت اضافی دادگاه عمومی تهران / نویسندگان شیوا مس شناس، علی مهاجری.
مشخصات نشر	: تهران : فکر سازان، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۰ ص.
شابک	: 978-600-7560-59-4
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۶۵.
موضوع	: صلاحیت حقوقی - ایران - تهران
موضوع	: Competent authority -- Iran -- Tehran
موضوع	: آیین دادرسی مدنی - ایران
موضوع	: Civil procedure -- Iran
موضوع	: دادگاهها - ایران - تهران
موضوع	: Courts -- Iran -- Tehran
شناسه افزوده	: مهاجری، علی، ۱۳۴ -
رده بندی کنگره	: ۳۹۶ / ص ۸ / م (۸۱۰) / KM.
رده بندی دیویی	: ۳۳۲/۵۵۰۶۶۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۹۱۱۱۵۸

تهران؛ مسائل و فکر سازان

صلاحیت اضافی دادگاه - موسسه تهران

نویسنده: شیوا مس شناس، دکتر علی مهاجری

تعداد صفحه: ۱۲۰

سال و نوبت چاپ: اول ۱۳۹۶

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۶۰-۵۹-۴

دفتر مرکزی انتشارات:

تهران - خ انقلاب - خ وحید نظری - بین خ دانشگاه و خ فخر رازی - ک قدیری - پ ۲۲ واحد ۴.
تلفکس: ۶۶۹۶۰۷۶۰

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	مقدمه
۱۳	فصل اول: مفهوم صلاحیت دادگاه و انواع آن
۱۵	مبحث اول: صلاحیت دادگاه و مفهوم آن
۱۵	گفتار اول: مفهوم صلاحیت
۱۷	گفتار دوم: عنصر شناسی صلاحیت دادگاه
۲۲	گفتار سوم: مفهوم صلاحیت در حقوق سایر کشورها
۲۴	مبحث دوم: تمایز صلاحیت از سنجهیم
۲۴	گفتار اول: صلاحیت و اهلیت
۲۶	گفتار دوم: تعریف دادگاه به معنای اعم
۲۸	بند اول: اصل قانونی بودن دادگاه
۲۹	بند دوم: وجود شخص مباشر قضاوت
۳۰	بند سوم: ترافعی بودن
۳۱	مبحث سوم: تقسیمات حاکم بر بحث صلاحیت
۳۱	گفتار اول: صلاحیت بدوی و تجدیدنظر
۳۳	گفتار دوم: صلاحیت اصلی و نظارتی
۳۵	گفتار سوم: صلاحیت اصلی و اضافی
۳۹	فصل دوم: مبانی و ملاک های صلاحیت اضافی
۴۱	مبحث اول: مبانی صلاحیت دادگاهها
۴۳	گفتار اول: توافق ضمنی یا قرارداد صریح
۴۶	گفتار دوم: تعهد در مبنای صلاحیت
۴۸	گفتار سوم: صلاحیت، توافق حق و تکلیف

مبحث دوم: ملاکهای صلاحیت اضافی.....	۵۱
گفتار اول: ادغام دعاوی در حقوق ایران.....	۵۲
گفتار دوم: تراضی بر صلاحیت.....	۶۱
گفتار سوم: تفویض صلاحیت.....	۶۴
گفتار چهارم: تصریح قانون گذار.....	۶۸
فصل سوم: مصداق شناسی صلاحیت اضافی دادگاه عمومی تهران.....	۶۹
مبحث اول: صلاحیت اضافی در دعاوی خانوادگی.....	۷۱
مبحث اول: مبنای صلاحیت اضافی در دعاوی خانوادگی.....	۷۲
بند اول: ۱۴م سکونت فعلی در ایران.....	۷۳
بند دوم: عدم تراضی به صلاحیت دادگاه دیگر.....	۷۳
بند سوم: بینا و شوهر مطرح بودن دعوا.....	۷۴
گفتار دوم: مهادبت دعاوی خانوادگی مشمول صلاحیت اضافی.....	۷۴
بند اول: دعاوی مال مشرین صلاحیت اضافی دادگاه تهران.....	۷۵
۱- نامزدی و خسارات ناشی از برهم زدن آن.....	۷۶
۲- مهریه و دعوای آن.....	۷۷
۳- نفقه و دعوای ناشی از آن.....	۸۰
۴- اجرتالمثل ایام زوجیت و دعوای ناشی از آن.....	۸۶
بند دوم: دعاوی غیرمالی مشمول صلاحیت اضافی دادگاه تهران.....	۸۷
۱- تمکین و نشوز و دعاوی مرتبط با آن.....	۸۷
۲- طلاق، رجوع و دعاوی مرتبط با آن.....	۸۹
۳- فسخ نکاح و دعاوی مرتبط با آن.....	۹۰
۴- بذل مدت و انقضاء و دعاوی مرتبط با آن.....	۹۲
مبحث دوم: صلاحیت اضافی در قانون اجرای احکام مدنی.....	۹۴
گفتار اول: صلاحیت اضافی در اجرای حکم خارجی.....	۹۴
گفتار دوم: صلاحیت اضافی در گزارش اصلاحی.....	۹۶
مبحث سوم: صلاحیت اضافی در قانون آیین دادرسی مدنی.....	۹۶
مبحث چهارم: صلاحیت اضافی در دعاوی ثبت علائم تجاری.....	۹۹
مبحث پنجم: صلاحیت اضافی در قانون داوری تجاری بین المللی.....	۱۰۲

- مبحث ششم: صلاحیت اضافی در دعاوی مدنی علیه دولت‌های خارجی ۱۰۶
- گفتار اول: ایراد خسارت ناقض منافع کشور ۱۰۷
- گفتار دوم: اعمال تروریستی ناقض حق حاکمیت ۱۰۸
- مبحث هفتم: صلاحیت اضافی در قانون امور حسبی ۱۰۸
- مبحث هشتم: صلاحیت اضافی در قانون نظارت بر رفتار قضات ۱۰۹
- منابع ۱۱۱

مقدمه

رسیدگی به دعایی نه تنها در صلاحیت محاکم دادگستری است بلکه به نوعی با توجه به ماده ۱۰ قانون آیین دادرسی مدنی، وظیفه‌ای را بر ذمه قضات ایجاد می‌نماید و از طرفی نیز روند دادرسی برای احقاق حق مستلزم تشکیل جلساتی برای بررسی ادعای خواهان و دفاعیات خوانده است و این موضوع ایجاب می‌نماید تا روند دادرسی برحسب ترتیب و رعایت قواعد عمومی مربوط به نظم جلسات باشد؛ اما یکی از موضوعات عمده‌ای که در قانون آیین دادرسی مدنی به آن در مطلع نگارش قانون توجه شده و جزء مباحثی است که قبل از پرداختن به آیین دادرسی مدنی به معنای اخص مورد لحاظ قانون‌گذاران قرار می‌گیرد بررسی صلاحیت دادگاه است و این صلاحیت خود هم به لحاظ اصل رسیدگی دارای مباحث متعدد مهمی است. نخست بحث ماده ۲ قانون آیین دادرسی مدنی و تقاضای شخص صالح است و سپس در قبال این درخواست تکلیفی بر عهده قاضی قرار می‌گیرد ولی نه هر قاضی یکی که قاضی که منصوب در دادگاهی است که آن دادگاه صلاحیت رسیدگی دارد. این عبارت که «دادگاه صلاحیت به رسیدگی دارد» عبارتی عام و کلی است که باید با قرینه، ارتباط آن دریافت شود. اگر صلاحیت را اختیاری برای رسیدگی به دعوای مطروحه بدانیم و از قید ایرادات این تعریف در بیان مسئله بگذریم، باید عنوان نمود این صلاحیت باید قدرت تعیین دقیق یک محکمه را در میان انواع و اقسام مراجع قضایی داشته باشد و از طرفی در میان یک قسم از مراجع بتواند صالح‌ترین آن‌ها را مشخص نماید. آنچه بیان شد

کلیاتی در باب صلاحیت بود لکن نگاه قانون‌گذار؛ گاه با وجود صلاحیت ذاتی و محلی متفاوت؛ به لحاظ اهمیت موضوع یا اطراف آن، صلاحیتی ویژه را به دادگاه عمومی شهر تهران داده است همان‌گونه که در برخی قوانین و مقررات بیان شده است و ما از این صلاحیت، به صلاحیت اضافی دادگاه عمومی تهران یاد می‌کنیم. مفهومی که سعی در توصیف آن شد عبارتی است که از آن به‌عنوان صلاحیت اضافی تعبیر شده است و ما در این پایان‌نامه سعی در بررسی آن داریم. صلاحیت اضافی هم در قانون آیین دادرسی مدنی و هم در قوانین خاص ایران پیش‌بینی شده است که در پایان‌نامه حاضر این موضوع و مبانی و مایات آن و همچنین مصادیق آن در قوانین مختلف بررسی خواهد شد.

صلاحیت اضافی دادگاه شهرستان تهران در اصطلاح صلاحیت خاص دادگاه شهرستان تهران است که برای رسیدگی به دعاوی طبق قانون به آن داده شده است و حال آن‌که به لحاظ عموم و اطلاق قواعد صلاحیت ممکن است دادگاه دیگری از جهت صنف و نوع یا درجه و نیز محل صالح در رسیدگی باشد مثلاً در ماده ۲۵ قانون فوق‌الذکر چنان‌چه محل تنظیم سند و اقامتگاه شخص صاحب سند در خارج از کشور باشد دادگاه عمومی شهرستان تهران صالح به رسیدگی است و این در حالی است که این صلاحیت از جهت صنف، نوع و درجه و یا محل بر عهده این دادگاه نیست. هدف و مقصود قانون‌گذار در این موارد، ضرورت عقلانی رسیدگی به این پرونده‌ها در دادگاهی خاص بوده است. حال سؤال اینجاست که آیا برای تشخیص صلاحیت اضافی، ملاک و معیار سنجش خاص و معینی وجود دارد؟ در جواب باید گفت اصولاً ضابطه و معیار معین و تعمیم‌پذیری در این مورد وجود ندارد بر اساس ویژگی و مناط‌هایی است

که می‌توان آن‌ها را علانم صلاحیت اضافی دانست اما بر اساس یک قاعده کلی می‌توان گفت که در این موارد ملاک و معیار، بیان قانون‌گذار و تصمیم مراجع قانون‌گذاری است که صلاحیت اضافی را تعیین نماید.

در باب اهداف کتاب باید بیان داشت که واژه صلاحیت اضافی مورد تصریح قانون‌گذاران نمی‌باشد و این اصطلاح در قانون آیین دادرسی مدنی مورد تصریح قرار نگرفته است ولی مآدبق برای آن در قانون آیین دادرسی مدنی و سایر قوانین در نظر گرفته شده است هدف از این این‌نامه شناسایی صلاحیت اضافی به‌عنوان یکی از انواع صلاحیت است که دادگاه شهرستان تهران حسب مورد اقدام به این امر می‌نماید و قانون‌گذار در پاره‌ای قوانین به صراحت به آن مواد اشاره نموده است.

این کتاب مشتمل بر سه فصل است. در فصل اول به بررسی مفهوم صلاحیت پرداخته شده و در فصل دوم مبنا و مناط‌های صلاحیت اضافی طرح و بسط داده شده و در فصل سوم مصادیق این نوع صلاحیت یعنی صلاحیت اسافر دادگاه عمومی تهران مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.